

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ

Ministarstvo zdravlja

NAZIV PROPISA

AKCIONI PLAN ZA UNAPRJEĐENJE MENTALNOG ZDRAVLJA U CRNOJ GORI 2015 – 2016

1. Definisane probleme

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Ovim Akcionim planom utvrđuje se preduzimanje niza mjera i aktivnosti za unapređenje mentalnog zdravlja u Crnoj Gori, na temelju Strategije unapređenja mentalnog zdravlja u Republici Crnoj Gori iz 2004. godine. Osnovni problemi koje treba riješiti realizacijom ovih mjera su: nedostatak i nedovoljna edukovanost postojećeg profesionalnog kadra; stigmatizacija mentalno oboljelih lica; loša intersektorska saradnja u ovoj oblasti; nedostatak nacionalnog registra psihoza; odsustvo nacionalnih dijagnostičkih i terapijskih smjernica za liječenje depresije i bolesti zavisnosti; slabosti u organizaciji tretmana pojedinih entiteta; nedostatak sistematizovanih programa prevencije i promocije mentalnog zdravlja, kao i ograničeni finansijski resursi. Posljedice koje nastaju zbog neregulisanja ovih problema negativno utiču na položaj mentalno oboljelih lica i njihove porodice, što indirektno utiče i na društvo u cjelini. Iz navedenih razloga, Crnu Goru i dalje čekaju brojni napor i izazovi koji se tiču aktivnosti na uspostavljanju sistema za promociju mentalnog zdravlja, prevenciju mentalnih poremećaja, rano otkrivanje i djelovanje, psihosocijalnu rehabilitaciju i oporavak u zajednici, redukciju stigme i diskriminacije. Ovi izazovi su još kompleksniji u kontekstu aktuelno niskog stepena izdvajanja finansijskih sredstava za mentalno zdravlje, nedovoljnog prepoznavanja značaja mentalnog zdravlja i prevencije mentalnih poremećaja i lošeg multisektorskog djelovanja u ovoj oblasti. Ovaj Akcioni plan predstavlja set aktivnosti neophodnih u daljoj reformi u kreiranju efikasnijeg sistema zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja i zaštite ljudskih prava osoba sa mentalnim problemima.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Strateški cilj ovog akcionog plana je zaštita mentalnog zdravlja građana, smanjenje broja rehospitalizacija i omogućavanje liječenja većine pacijenata u mjestu prebivališta, kao i unapređivanje postojećih uslova smještaja i liječenja u Psihijatrijskoj klinici u

Podgorici.

Naime, prevencija mentalnih poremećaja i unapređenje mentalnog zdravlja je od ključnog značaja za svaku zajednicu, što podrazumijeva uključivanje ovog segmenta zdravlja u okvire nacionalne politike, legislative, upravljanja i finansiranja.

Mentalno zdravlje je nacionalni kapital i presudno je za ukupnu dobrobit pojedinaca, društva i države, zbog čega zaštita mentalnog zdravlja mora predstavljati neophodan i značajan segment ukupnog sistema zdravstvene zaštite i javnog zdravlja. Zaštita mentalnog zdravlja i reforma službi mentalnog zdravlja zahtijevaju razvijanje partnerstva i intersektorsku saradnju civilnog društva, obrazovanja, različitih institucija i medija.

Imajući u vidu navedeno, Akcioni plan predviđa tri prioritete oblasti, sa utvrđenim aktivnostima, nosiocima, periodom realizacije, indikatorima i potrebnim finansijskim sredstvima za njihovu realizaciju. Prioritetna oblast koja se odnosi na jačanje kapaciteta i unapređenje kvaliteta službi mentalnog zdravlja obuhvata: jačanje kapaciteta i vještina kadra u oblasti mentalnog zdravlja; postojanje nacionalnih smjernica za dijagnostikovanje i liječenje depresije i bolesti zavisnosti; smanjenje broja rehospitalizacija pacijenata sa teškim duševnim oboljenjima i smanjenje broja pacijenata sa dugotrajnim boravkom u Specijalnoj bolnici za psihijatriju u Kotoru; jačanje psihogerijatrijskih servisa na primarnom nivou zdravstvene zaštite; definisanje odgovornosti i nadležnosti relevantnih sektora za forenzičku psihijatriju, kao i postojanje nacionalnog registra za psihoze. Prioritetna oblast koja se odnosi na promociju mentalnog zdravlja i prevenciju mentalnih poremećaja i smrtnosti obuhvata: postojanje sistematizovanog programa promocije i prevencije mentalnog zdravlja; fokusiranu podršku u cilju edukacije i podizanja svijesti mladih o poremećajima mentalnog zdravlja; redukciju stigmatizacija mentalno oboljelih lica; intenziviranje uloge medija u promociji mentalnog zdravlja, kao i zaustavljanje trenda rasta stope smrtnosti usljed samoubistava. Pored ovih prioriteta oblasti Akcioni plan predviđa i naučno-istraživačku djelatnost, koja se odnosi na dobijanje uvida u potrebe korisnika službi mentalnog zdravlja, pokazatelja stavova u opštoj populaciji prema licima sa poremećajem mentalnog zdravlja i stanja mentalnog zdravlja u populaciji.

Osnovno utemeljenje ovog akcionog plana sadržano je u Strategiji unapređenja mentalnog zdravlja u Republici Crnoj Gori koja je donijeta 2004. godine.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

U smislu razloga za predlaganje aktivnosti iz ovog akcionog plana i ostvarenje njegovih ciljeva, kao i prevazilaženja postojećih problema i analizom opcije "status quo" i predloženih aktivnosti (po aktivnostima i utvrđenim vremenskim rokovima), u cilju zaštite mentalnog zdravlja građana, pristupilo se donošenju ovog akcionog plana.

Ovako je odlučeno iz razloga jer je prevencija mentalnih poremećaja i unapređenje mentalnog zdravlja od ključnog značaja za svaku zajednicu, što podrazumijeva uključivanje ovog segmenta zdravlja u okvire nacionalne politike, legislative, upravljanja

i finansiranja.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Realizacija predloženih aktivnosti iz Akcionog plana, po oblastima djelovanja, imaće pozitivnog uticaja, prije svega, na lica sa mentalnim poremećajima, kao i na njihove porodice. Kroz realizaciju seta aktivnosti neophodnih u daljoj reformi i kreiranju efikasnijeg sistema zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja i zaštite ljudskih prava lica sa mentalnim problemima, posredno, imaće pozitivnog uticaja i na čitavu populaciju stanovništva.

Realizacija aktivnosti iz ovog akcionog plana izazvaće određene dodatne troškove, koji su bliže obrazloženi pod tačkom 5 ove analize i realizacija utvrđenih ciljeva opravdava njihovo izdvajanje.

Ovaj akcioni plan ne zahtijeva formiranje novih privrednih subjekata, niti ima uticaja na opterećenja ili biznis barijere.

Odjeljak 5: Procjena fiskalnog uticaja

Da li je potrebno izdvajanje finansijskih sredstava za implementaciju propisa i u kom iznosu? Da li je izdvajanje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda?

Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze?

Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu

Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?

Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihodi za budžet Crne Gore?

Obrazložiti metodologiju kojom je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.

Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.

Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na inicijativu za donošenje predloga propisa?

Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za implementaciju ovog propisa potrebno je izdvajanje finansijskih sredstava u iznosu od: 1.194.900,00€ Radi se jednim dijelom o redovnim sredstvima Ustanova i Institucija koje su navedene kao nosioci aktivnosti u ovom Akcionom planu (534.900,00€), jedan dio će biti obezbijeden iz Donacija (460.000,00€), dok će iznos od 200. 000,00€ biti kredit Svjetske banke
- Izdvajanje sredstava nije jednokratno, već je planirano za obje godine implementiranja navedenog Akcionog plana, i to:

- **Budžet (redovna sredstva)**

- za 2015. god. – 332.600,00 €.
- za 2016. god. – 202.300,00 €

- **Donacije**

- za 2015. god. – 95.000,00 €
- za 2014. god. – 365.000,00 €

- **Kredit Svjetske banke:**

- za 2016. god. – 200.000,00 €

- Da implementacijom ovog propisa će proisteći međunarodne obaveze podizanjem kredita Svjetske banke u 2016. godini koje u ovom trenutku ne možemo predvidjeti.
- Pošto se radi o redovnim sredstvima, to se budžetska sredstva potrebna za implementaciju ovog propisa, planiraju za svaku godinu važenja ovog Akcionog plana, samim tim se planiraju i za narednu godinu.
- Ne, usvajanjem ovog Akcionog plana nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze.
- Usvajanjem ovog propisa ostvariće se benefiti za građane Crne Gore u smislu poboljšanog kvaliteta zdravstvene zaštite, posebno u oblasti unapređenja mentalnog zdravlja, Planiranim smanjenjem broja pacijenata bolesnih od mentalnih bolesti, doći će i do smanjenja troškova za liječenje takvih lica, ta lica će biti radno aktivna, a samim tim doći će i do benefita za Budžet Crne Gore koji iz toga proizilaze.
- Prilikom obračuna finansijskih sredstava korišćena su iskustva zemalja u okruženju koje već imaju Strategiju unapređenja mentalnog zdravlja, zatim metoda standardnog troška, kao i procjene troškova pojedinih aktivnosti.
- Nijesu postojali problemi.
- Nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na inicijativu za donošenje predloga propisa.
- Kako nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na inicijativu za donošenje predloga propisa, tako da i nije bilo sugestija i primjedbi.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, Obrazložiti

U pripremi ovog akcionog plana nije korišćena eksterna ekspertiza. U pripremi je učestvovala Nacionalna komisija za mentalno zdravlje, sastavljena od stručnjaka za ovu oblast.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Potencijalnih prepreka za implementaciju ovog akcionog plana nema, a zdravstvena

politika Ministarstva zdravlja je usmjerena na zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja građana i zaštite ljudskih prava lica sa mentalnim problemima. Indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva ovog akcionog plana su realizacija planiranih mjera u utvrđenim rokovima. Sprovođenje ovog Akcionog plana pratiće Nacionalna komisija za mentalno zdravlje i Centar za promociju mentalnog zdravlja i međunarodnu saradnju. Komisija podnosi godišnje izvještaje o dinamici sprovođenja planiranih aktivnosti Ministarstvu zdravlja.

Podgorica,

18.06.2015.

MINISTAR
Prof. dr. Budimir Šegrt

The image shows the official seal of the Ministry of Health of Montenegro, which is circular and contains the text "МОНТЕНЕГРО" at the top, "МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА" in the middle, and "ПОДГОРИЦА" at the bottom. To the right of the seal is a handwritten signature in blue ink, which appears to be "Budimir Šegrt".